

۶. تصویب ، نسبت به بعضی از احکام ظاهریه

* **مخطئه:** احکام واقعیه مشترک بین عالم و جاهل است یعنی حکم واقعی عندالله ثابت است و در صورت جهل ما، به حکم ظاهری عمل می کنیم.

* **تصویب اشعری:** حکم الله واقعی وجود ندارد.

* **تصویب معتزلی:** حکم الله واقعی وجود دارد ولی اگر به غیر از حکم الله واقعی رسیدیم حکم الله واقعی تغییر می کند (تصویب خفیف).

* **تصویب خفیف تر از معتزلی به بیان مرحوم آخوند:** تصویب مختصری به نحو موجهه جزئیه می توان قائل شد (البته اگر بپذیریم که شارع جعل حکم مماثل می کند).

سوال: در کجا می توان قائل به چنین چیزی شد؟

جواب: فقط در اصول عملیه ای که در شبهات موضوعیه جاری می شوند. مثال: حکم واقعی داریم که می گوید صل باصوب الطاهر دلیلی هم داریم به نام اصالة الطهارة (کل شیء طاهر حتی تعلم انه قدر) در این مثال حکومت وجود دارد به این صورت که اصالة الطهارة حاکم است بر دلیل صل بالثوب الطاهر که البته این حکومت به نحو توسعه در موضوع است (توسعه در موضوع: یعنی درست است که شارع فرموده لباس طاهر در نماز شرط است اما همان شارع با حجت قرار دادن دلیل اصالة الطهارة فرد تازه ای برای طهارت ایجاد کرده).

* این توسعه در حکم، در اصول عملیه ای که بیان گر موضوع حکم هستند می شود، اما در امارات چنین چیزی نمی شود.

دلیل: چون اماره (مثلاً خبر واحد ثقة) نمی گوید این لباس طاهر است بلکه دلیل حجیت اماره فقط می گوید اماره یکی از طرق کشف واقع است.

پس: آنجا که شارع جعل حجیت برای اصالة الطهارة می کند: می گوید تو این را پاک در نظر بگیر

اما آنجا که شارع جعل حجیت برای امارات می کند: فقط جعل طریقت و کاشفیت می کند.

(یعنی شارع در امارات موضوع را گسترش نداده ولی در اصالة الطهارة موضوع را گسترش داده است)

* **مرحوم آخوند** این بیان را طبق جعل حکم مماثل می فرمایند که علما جعل حکم مماثل را قبول نمی کنند.